

GENESIS

De schepping van hemel en aarde

1 ¹ In het begin schiep God de hemel en de aarde. ² De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water.

³ God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht. ⁴ God zag dat het licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis; ⁵ het licht noemde hij dag, de duisternis noemde hij nacht. Het werd avond en het werd morgen. De eerste dag.

⁶ God zei: 'Er moet midden in het water een gewelf komen dat de watermassa's van elkaar scheidt.'

⁷ En zo gebeurde het. God maakte het gewelf en scheidde het water onder het gewelf van het water erboven. ⁸ Hij noemde het gewelf hemel. Het werd avond en het werd morgen. De tweede dag.

⁹ God zei: 'Het water onder de hemel moet naar één plaats stromen, zodat er droog land verschijnt.' En zo gebeurde het.

¹⁰ Het droge noemde hij aarde, het samengestroomde water noemde hij zee. En God zag dat het goed was.

¹¹ God zei: 'Overal op aarde moet jong groen ontkiemen:

zaadvormende planten en allerlei bomen die vruchten dragen met zaad erin.' En zo gebeurde het.

¹² De aarde bracht jong groen voort: allerlei zaadvormende planten en allerlei bomen die vruchten droegen met zaad erin. En God zag dat het goed was. ¹³ Het werd avond en het werd morgen. De derde dag.

¹⁴ God zei: 'Er moeten lichten aan het hemelgewelf komen om de dag te scheiden van de nacht. Ze moeten de seizoenen aangeven en de dagen en de jaren, ¹⁵ en ze moeten dienen als lampen aan het hemelgewelf, om licht te geven op de aarde.' En zo gebeurde het. ¹⁶ God maakte de twee grote lichten, het grootste om over de dag te heersen, het kleinere om over de nacht te heersen, en ook de sterren. ¹⁷ Hij plaatste ze aan het hemelgewelf om licht te geven op de aarde, ¹⁸ om te heersen over de dag en de nacht en om het licht te scheiden van de duisternis. En God zag dat het goed was. ¹⁹ Het werd avond en het werd morgen. De vierde dag.

²⁰ God zei: 'Het water moet wemelen van levende wezens, en boven de aarde, langs het hemelgewelf, moeten vogels vliegen.' ²¹ En hij schiep de grote zeemonsters en alle soorten levende wezens waarvan het water wemelt en krijoelt, en ook alles wat vleugels heeft. En God zag dat het goed was. ²² God zegende ze met de woorden: 'Wees vruchtbaar en word talrijk en vul het water van de zee. En ook de vogels moeten talrijk worden, overal op aarde.' ²³ Het werd avond en het werd morgen. De vijfde dag.

1:1-12 Ps. 104:1-14 1:1-2 Gen. 2:4-25

1:1 Job 38:1-39:30; Ps. 8:1 1:2 Joh. 1:1-3;

Kol. 1:15-17; Hebr. 1:2-3 1:3 Ps. 33:6; 2 Kor. 4:6;

Hebr. 1:13 1:7 Spr. 8:28 1:9 2 Petr. 3:5

1:14 Jes. 40:26; Jer. 31:35 1:16 Ps. 136:7-9

1:20 Job 12:7-10 1:22 Gen. 1:28; 8:17; 9:2

(1:1-3) In het begin schiep God de hemel en de aarde [...] God zei – Ook mogelijk is de vertaling: 'In het begin toen God de hemel en de aarde schiep [...] zei God'.

(1:2) Gods geest zweefde over het water – Gods geest, of: 'Gods adem'. Ook mogelijk is de vertaling: 'een hevige wind joeg het water op'.

²⁴ God zei: 'De aarde moet allerlei levende wezens voortbrengen: vee, kruipende dieren en wilde dieren.' En zo gebeurde het.

²⁵ God maakte alle soorten in het wild levende dieren, al het vee en alles wat op de aardbodem rondkruipt. En God zag dat het goed was.

²⁶ God zei: 'Laten wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op ons lijken; zij moeten heerschappij voeren over de vissen van de zee en de vogels van de hemel, over het vee, over de hele aarde en over alles wat daarop rondkruipt.' ²⁷ God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep hij de mensen. ²⁸ Hij zegende hen en zei tegen hen: 'Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen.' ²⁹ Ook zei God:

'Hierbij geef ik jullie alle zaaddragende planten en alle vruchtbomen op de aarde; dat zal jullie voedsel zijn. ³⁰ Aan de dieren die in het wild leven, aan de vogels van de hemel en aan de levende wezens die op de aarde rondkruipen, geef ik de groene planten tot voedsel.' En zo gebeurde het.

³¹ God keek naar alles wat hij had gemaakt en zag dat het zeer goed was. Het werd avond en het werd morgen. De zesde dag.

2 ¹ Zo werden de hemel en de aarde in al hun rijkdom voltooid. ² Op de zevende dag had God zijn werk voltooid, op die dag rustte hij van het werk dat hij gedaan had. ³ God zegende de zevende dag en verklaarde die heilig, want op die dag rustte hij van heel zijn scheppingswerk.

⁴ Dit is de geschiedenis van de hemel en de aarde. Zo ontstonden ze, zo werden ze geschapen.

De tuin van Eden

In de tijd dat God, de HEER, aarde en hemel maakte, ⁵ groeide er op de aarde nog geen enkele struik en was er geen enkele plant opgeschoten, want God, de HEER, had het nog niet laten regenen op de aarde, en er waren geen mensen om het land te bewerken; ⁶ wel was er water dat uit de aarde opwelde en de aardbodem overal bevroede. ⁷ Toen maakte God, de HEER, de mens. Hij vormde hem uit stof, uit aarde, en blies hem levensadem in de neus. Zo werd de mens een levend wezen.

⁸ God, de HEER, legde in het oosten, in Eden, een tuin aan en daarin plaatste hij de mens die hij had gemaakt. ⁹ Hij liet uit de aarde allerlei bomen opschieten die er aantrekkelijk uitzagen, met heerlijke vruchten. In het midden van de tuin stonden de levensboom en de boom van de kennis van goed en kwaad.

¹⁰ Er ontspringt in Eden een rivier die de tuin bevoeit. Verderop vertakt ze zich in vier grote stromen. ¹¹ Een daarvan is de Pison; die stroomt om heel Chawila heen, het land waar goud gevonden wordt. ¹² (Het goud van dat land is uitstekend, en er is daar ook balsemhars en onyx.) ¹³ De tweede rivier heet Gichon; die stroomt om heel Nubië heen. ¹⁴ De derde rivier heet Tigris; die loopt ten oosten van Assyrië. De vierde ten slotte is de Eufraat.

1:26 Gen. 5:1; 1 Kor. 11:7; Ef. 4:24; Kol. 3:10
1:27 Gen. 9:6; Mat. 19:4; Marc. 10:6; Jak. 3:9
1:28 Gen. 9:1,7; Ps. 8:6-9; Jak. 3:7
1:29-30 Ps. 104:14 1:31 1 Tim. 4:4
2:2-3 Hebr. 4:4 2:3 Ex. 20:11; 31:16-17;
Hebr. 4:10 2:4-25 Gen. 1:1-2:4
2:7 Job 33:4; Ps. 104:29; Pred. 3:20;
1 Kor. 15:45 2:9 Gen. 3:22; Op. 2:7; 22:14

(2:5) geen mensen om het land te bewerken – In het Hebreeuws is er hier en in het vervolg een woordspel tussen 'adam', 'mens', en 'adama', 'land/aarde/aardbodem/akker'.

EXODUS

Israël in Egypte onderdrukt

1 ¹ Dit zijn de namen van de zonen van Israël die samen met hem, Jakob, naar Egypte waren gekomen, ieder met zijn gezin:

² Ruben, Simeon, Levi, Juda, ³ Issachar, Zebulon, Benjamin, ⁴ Dan, Naftali, Gad en Aser. ⁵ Jozef was al langer in Egypte. In totaal waren daar toen zeventig personen die rechtstreeks van Jakob afstamden. ⁶ Jozef en zijn broers en al hun generatiegenoten stierven, ⁷ maar hun nakomelingen kregen veel kinderen en zo breidden de Israëlieten zich steeds meer uit. Ze werden zo talrijk dat ze het hele land bevolkten.

⁸ Er kwam in Egypte een nieuwe koning aan de macht, die Jozef niet gekend had. ⁹ Hij zei tegen zijn volk: 'De Israëlieten zijn te sterk voor ons en te talrijk. ¹⁰ Laten we verstandig handelen en voorkomen dat dit volk nog groter wordt. Want stel dat er oorlog uitbreekt en zij zich aansluiten bij onze vijanden, de strijd tegen ons aanbinden en uit het land wegtrekken!'

¹¹ Er werden slavendrijvers aangesteld die de Israëlieten tot zware arbeid dwongen. Ze moesten voor de farao de voorraadsteden Pitom en Raamses bouwen. ¹² Maar hoe meer de Israëlieten onderdrukt werden, des te talrijker werden ze. Ze breidden zich zo sterk uit dat de Egyptenaren een afkeer van hen kregen. ¹³⁻¹⁴ Daarom beulden

ze hen af en maakten ze hun het leven ondraaglijk met zwaar werk: ze moesten stenen maken van klei en op het land werken, en ze werden voortdurend mishandeld.

¹⁵ Bovendien gelastte de koning de Hebreeuwse vroedvrouwen, Sifra en Pua geheten, het volgende: ¹⁶ 'Als u de Hebreeuwse vrouwen bij de bevalling helpt, let dan goed op het geslacht van het kind. Als het een jongen is, moet u hem doden; is het een meisje, dan mag ze blijven leven.' ¹⁷ Maar de vroedvrouwen hadden ontzag voor God en deden niet wat de koning van Egypte hun had opgedragen: ze lieten de jongetjes in leven.

¹⁸ Daarom ontbood de koning de vroedvrouwen. 'Wat heeft dit te betekenen?' vroeg hij hun. 'Waarom laat u de jongens in leven?'

¹⁹ De vroedvrouwen antwoordden de farao: 'De Hebreeuwse vrouwen zijn anders dan de Egyptische: ze zijn zo sterk dat ze hun kind al gebaard hebben voordat de vroedvrouw er is.' ²⁰ God zegende het werk van de vroedvrouwen, zodat het volk zich sterk uitbreidde. ²¹ En omdat de vroedvrouwen ontzag voor God hadden, schonk hij ook aan hen nakomelingen. ²² Toen gaf de farao aan heel zijn volk het bevel om alle Hebreeuwse jongens die geboren werden in de Nijl te gooien; de meisjes mochten in leven blijven.

De geboorte van Mozes; zijn vlucht naar Midjan

2 ¹ Een man uit de stam Levi trouwde met een vrouw uit diezelfde stam. ² Zij werd zwanger en bracht een zoon ter wereld. Het

1:1 Gen. 46:1-27 1:5 Gen. 46:27; Deut. 10:22

1:6 Gen. 50:26 1:7 Ps. 105:24; Hand. 7:17;

13:17 1:8 Hand. 7:18 1:10 Ps. 105:25

1:11 Gen. 15:13; 47:11 1:13-14 Deut. 11:10

1:22 Hand. 7:19 2:2 Ex. 6:20; Hand. 7:20;

Hebr. 11:23

was een mooi kind en ze hield het verborgen, drie maanden lang.

³ Toen ze geen kans zag haar zoon nog langer verborgen te houden, nam ze een mand van papyrus, bestreek die met pek en teer, legde het kind erin en zette de mand tussen het riet langs de oever van de Nijl. ⁴ De zuster van het kind ging een eind verderop staan, om te zien wat er met hem zou gebeuren.

⁵ Even later kwam de dochter van de farao naar de Nijl om te baden, terwijl haar dienareessen langs de rivier heen en weer liepen. Zij ontdekte de mand tussen het riet en liet die door een van haar slavinnen halen. ⁶ Ze maakte de mand open en zag daarin het kind. Het jongetje huilde, en vol medelijden zei ze: 'Dat moet een Hebreeuws kind zijn.' ⁷ Toen kwam de zuster van het kind haar vragen: 'Zal ik bij de Hebreeuwse vrouwen een voedster gaan zoeken om het kind voor u te voeren?' ⁸ 'Ja, doe dat maar,' antwoordde de dochter van de farao, waarop het meisje de moeder van het kind ging halen.

⁹ De dochter van de farao zei tegen de vrouw: 'Neem dit kind mee en voed het voor me. Ik zal u ervoor betalen.' De vrouw nam het kind mee en voedde het. ¹⁰ Toen het groot genoeg was, bracht ze het naar de dochter van de farao. Deze nam het kind aan als haar eigen zoon. Ze noemde hem Mozes, 'want,' zei ze, 'ik heb hem uit het water gehaald.'

¹¹ Toen Mozes volwassen geworden was, zocht hij op een dag de mensen van zijn volk op. Hij zag welke zware dwangarbeid ze verrichtten en was er getuige van dat een Hebreeër, een volksgenoot van hem, door een Egyptenaar werd geslagen. ¹² Hij keek om zich heen, en toen hij zag dat er niemand in de buurt was sloeg hij de Egyptenaar dood; hij verborg hem onder het zand. ¹³ De dag daarop zag hij hoe

twee Hebreeuwse mannen met elkaar op de vuist gingen. 'Waarom sla je iemand van je eigen volk?' vroeg hij aan de man die begon-nen was. ¹⁴ Maar die antwoordde: 'Wie heeft jou als leider en rechter over ons aangesteld? Wou je mij soms ook doodslaan, net als die Egyptenaar?' Mozes schrok, hij dacht: Dan is het dus toch bekend geworden! ¹⁵ Toen de farao ervan hoorde, wilde hij Mozes laten doden. Daarom vluchtte Mozes voor de farao.

Zo kwam hij in Midjan terecht, en daar ging hij bij een put zitten. ¹⁶ De priester van Midjan had zeven dochters. Zij kwamen daar water putten en vulden de drinkbakken om de schapen en geiten van hun vader te drinken te geven. ¹⁷ Maar er kwamen ook herders, die hen wilden weggagen. Daarop schoot Mozes hun te hulp en gaf het vee te drinken. ¹⁸ Toen ze thuiskwamen, vroeg hun vader, Reüel, hoe het kwam dat ze die dag zo snel terug waren. ¹⁹ 'Er was een Egyptenaar die ons te hulp kwam tegen de herders,' antwoordden ze, 'en hij heeft ook water voor ons geput en de dieren te drinken gegeven.' ²⁰ 'En waar is hij nu?' vroeg hun vader. 'Waarom hebben jullie die man daar achtergelaten? Nodig hem uit om te komen eten.' ²¹ Mozes liet zich overhalen om bij die man te blijven, en deze gaf hem zijn dochter Sippora tot vrouw. ²² Zij bracht een zoon ter wereld, en Mozes noemde hem Gersom, 'want,' zei hij, 'ik ben een vreemdeling geworden, ik woon in een land dat ik niet ken.'

Mozes geroepen

²³ Jaren gingen voorbij, en de koning van Egypte stierf. Maar de Israëlieten gingen nog altijd

2:10 Hand. 7:21 **2:14** Hand. 7:35

2:15 Hand. 7:23-29; Hebr. 11:27

2:16 Gen. 24:11-12; 29:2-3 **2:22** Ex. 18:2-5

PSALMEN

1 ¹ Gelukkig de mens
die niet meegaat met wie kwaad doen,
die de weg van zondaars niet betreedt,
bij spotters niet aan tafel zit,
² maar vreugde vindt in de wet van de HEER
en zich verdiept in zijn wet, dag en nacht.

³ Hij zal zijn als een boom,
geplant aan stromend water.
Op tijd draagt hij vrucht,
zijn bladeren verdorren niet.
Alles wat hij doet komt tot bloei.

⁴ Zo niet de wettelozen!
Zij zijn als kaf
dat verwaait in de wind.

⁵ Wettelozen houden niet stand waar recht heerst,
zondaars niet in de kring van de rechtvaardigen.

⁶ De HEER beschermt de weg van de rechtvaardigen,
de weg van de wettelozen loopt dood.

2 ¹ Waartoe leidt het woeden van de volken,
het rumoer van de naties? Tot niets.
² De koningen van de aarde komen in verzet,
de wereldmachten spannen samen
tegen de HEER en zijn gezalfde:
³ 'Wij moeten hun juk afwerpen,
ons van hun boeien bevrijden.'

⁴ Die in de hemel troont licht,
de Heer spot met hen.

⁵ Dan spreekt hij tot hen in woede,
en zijn toorn verbijstert hen:

⁶ 'Ikzelf heb mijn koning gezalfd,
op de Sion, mijn heilige berg.'

⁷ Het besluit van de HEER wil ik bekendmaken.
Hij sprak tot mij:
'Jij bent mijn zoon,

ik heb je vandaag verwekt.

⁸ Vraag het mij
en ik geef je de volken in bezit,
de einden der aarde in eigendom.

⁹ Jij kunt ze breken met een ijzeren staf,
ze stukslaan als een aarden pot.'

¹⁰ Daarom, koningen, wees verstandig,
wees gewaarschuwd, leiders van de aarde.

¹¹ Onderwerp u, toon de HEER uw ontzag,
breng hem bevend uw hulde.

¹² Bewijs eer aan zijn zoon met een kus,
anders ontvlamt zijn woede, en uw weg loopt dood,
want bij het geringste ontsteekt hij in toorn.
Gelukkig wie schuilen bij hem.

3 ¹ Een psalm van David, op de vlucht voor zijn zoon Absalom.

² HEER, hoe talrijk zijn mijn belagers,
velen vallen mij aan,

³ velen zeggen van mij:
'God zal hem niet redden.' *sela*

⁴ U, HEER, bent een schild om mij heen,
u bent mijn eer, u houdt mij staande.

⁵ Roep ik tot de HEER om hulp,
hij antwoordt mij vanaf zijn heilige berg. *sela*

⁶ Ik ga liggen, val in slaap
en word wakker – de HEER beschermt mij.

⁷ Ik vrees de tienduizenden niet
die mij aan alle kanten omringen.

⁸ Sta op, HEER, en red mij, God,
sla mijn vijanden in het gezicht,
breek de tanden van de wettelozen.

⁹ Bij u, HEER, is redding,
uw zegen rust op uw volk. *sela*

4 ¹ Voor de koorleider. Bij snarenspeel. Een psalm van David.

² Antwoord mij als ik roep,
God die mij recht doet.
Geef mij ruimte als ik belaagd word,
wees genadig, hoor mijn gebed.

2:9 Ps. 110:5-6; Op. 2:27; 12:5; 19:15 **2:12** Ps. 34:9 **3:1** 2 Sam. 15:13-17:14 **3:4** Deut. 33:29;
Ps. 7:11; 18:3 **3:6** Ps. 4:9; Spr. 3:24 **3:8** Ps. 58:7 **3:9** Jona 2:10

(3:3) *sela* – De betekenis van deze Hebreeuwse term, die vele malen in het boek Psalmen voorkomt, is onzeker. Vermoedelijk gaat het om een liturgische of muzikale aanwijzing die te maken had met het zingen van de psalmen.

³ Machtigen, hoe lang nog maakt u mij te schande,
is de schijn u lief, de leugen uw leidraad? *sela*
⁴ De HEER schenkt zijn gunst aan wie hem trouw is,
de HEER luistert als ik tot hem roep.

⁵ Beef voor hem en zondig niet,
bezin u in de nacht en zwijg. *sela*

⁶ Breng de juiste offers,
heb vertrouwen in de HEER.

⁷ Velen zeggen: 'Wie maakt ons gelukkig?' –
HEER, laat het licht van uw gelaat over ons schijnen.

⁸ In u vindt mijn hart meer vreugde
dan zij in hun koren en wijn.

⁹ In vrede leg ik mij neer
en meteen slaap ik in,
want u, HEER, laat mij wonen
in een vertrouwd en veilig huis.

5 ¹ Voor de koorleider. Bij het spel op de
schalmei. Een psalm van David.

² Hoor mijn woorden, HEER,
sla acht op mijn klagen.

³ Luister naar mijn hulpgeroep,
mijn koning en mijn God,
tot u richt ik mijn bede.

⁴ In de morgen, HEER, hoort u mijn stem,
in de morgen wend ik mij tot u en wacht.

⁵ U bent een God die zich niet verheugt in het kwaad,
bij u is de misdaad niet welkom.

⁶ Gewetenlozen houden geen stand
onder de blik van uw ogen.

U haat allen die onrecht doen,
⁷ leugenaars richt u te gronde.
U verafschuwt, HEER,
wie bedriegt en bloed vergiet.

⁸ Maar ik mag door uw grote liefde uw huis binnengaan,
van ontzag vervuld mij buigen naar uw heilige tempel.

⁹ Leid mij langs mijn belagers, HEER, door uw gerechtigheid,
maak effen de weg die u mij wijst.

¹⁰ Onwaarheid komt uit hun mond,
onheil huist in hun hart,

een open graf is hun keel,
gespleten is hun tong.

¹¹ Laat hen boeten, God,
laat hen in hun eigen valkuil lopen.
Verstoot hen om hun grote wandaden,
want ze zijn opstandig tegen u.

¹² Er is vreugde bij allen die schuilen bij u,
eeuwige jubel omdat u hen beschermt,
wie uw naam beminnen juichen u toe!

¹³ U zegent de rechtvaardigen, HEER,
als een schild beschut hen uw genade.

6 ¹ Voor de koorleider. Bij snarenspeel, op de wijs van De achtste.
Een psalm van David.

² HEER, straf mij niet in uw woede,
tuchtig mij niet in uw toorn.

³ Heb erbarmen, HEER, want ik kwijn weg.
Genees mij, HEER, ik ben doodsbang,

⁴ ik vrees voor mijn leven.
Hoe lang, HEER, moet ik nog wachten?

⁵ Keer terug, HEER, spaar toch mijn leven,
toon mij uw trouw en red mij.

⁶ Want doden noemen uw naam niet meer!
Wie in het dodenrijk kan u nog loven?

⁷ Moe ben ik van zuchten,
elke nacht is mijn kussen nat,
mijn bed doorweekt van tranen.

⁸ Mijn ogen zijn gezwollen van verdriet,
roodomrand van alles wat mij benauwt.

⁹ Weg van mij, allen die kwaad doen!
De HEER hoort hoe luid ik ween,

¹⁰ de HEER hoort mijn roep om erbarmen,
de HEER neemt mijn smeekbede aan.

¹¹ Beschaamd en doodsbang keren mijn vijanden om,
in een oogwenk met schande bedekt.

7 ¹ Een klaaglied van David, dat hij voor de HEER gezongen heeft
over de Benjaminitet Kus.

² HEER, mijn God, bij u schuil ik,
bevrijd mij van mijn vervolgers, red mij,

³ ze zullen mij nog verscheuren als leeuwen,
mij meesleuren zonder dat iemand mij redt.

DE STAMMEN VAN ISRAËL

